

RYBOLOV A RYBNÍKY

V jižní části města protká Škvorecký potok s kaskádou rybníků. Jsou to Horní Úvalský rybník, rybník Lhoták a Dolní Úvalský rybník.

Říčka Výmola, protékající městem, obtočně napájí rybník Fabrák, pod lesem Vinice protéká Mlýnským rybníkem a u dvora Hodov protékala Hodovským rybníkem, který je v současné době vypuštěn a má na mnoha místech poškozenou hráz.

Mezi rybníkem Lhoták a Dolním Úvalským rybníkem jedna větev toku protéká sádkami rybářského hospodářství.

Údolí Škvoreckého potoka i údolí Výmoly jsou přírodně i krajinářsky cenné oblasti, ne však vždy dostupné pro pěší turistiku či procházky.

Velmi zajímavá je oblast pod drážním viaduktem „Devět kanálů“, kde se spojuje přeliv rybníka Fabrák a přepad ze zdrže na Přešimaském potoce, který se zde vlévá do Výmoly.

Přešimaský potok vstupuje do území z jihovýchodu, na okraji zástavby protéká malým bezejmenným rybníčkem, odtud teče v upraveném korytě podél východního okraje zástavby k rybníku Kalák u železniční trati. Od tohoto rybníka po malou zdrž před soutokem je Přešimaský potok zatrubněn.

Čistota vody – a tím i úroveň rybolovu jsou do značné míry odvislé od kultury čištění odpadních vod v oblasti městyse Škvorec, opakovaně, bohužel, dochází k havarijním stavům ...

Velmi romantickou – a málo navštěvovanou oblastí je údolí Škvoreckého potoka mezi Horním rybníkem a škvoreckou silnicí. Malá dostupnost a tím návštěvnost bohužel přitahují zakladatele černých skládek a v některých místech i milovníky motokrosu. Příroda tím velmi trpí.

Soustava úvalských rybníků je svým způsobem „rodinným klenotem“, který je potřeba uchovat a soustavně revitalizovat. Cesty k revitalizaci je vak potřeba hledat i z jiných, racionálnějších důvodů:

1. Soustava rybníků vytváří systém ochrany města před povodněmi.
2. Rybníky podmiňují rybolov, jehož rozvoj je důležitý z mnoha důvodů, nejen z důvodu produkce rybolovu; jedná se o styl rekreace a oddechu.
3. Romantické prostředí láká k procházkám – a oblast rybníků je jednou z lokalizací z tohoto hlediska velmi přitažlivých.

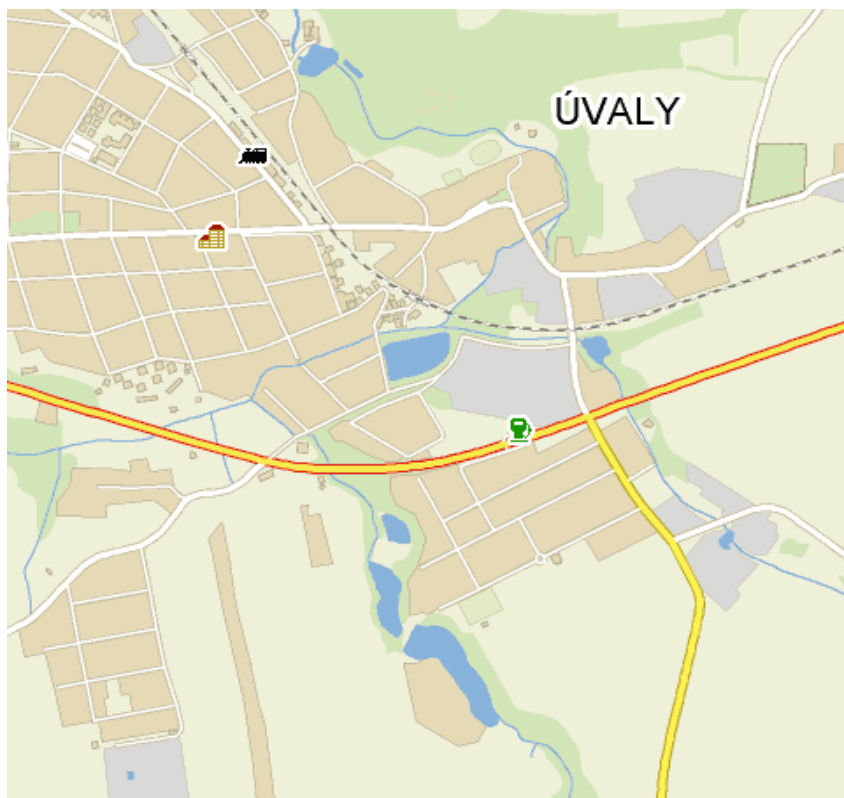
Proto také byla v roce 2007 vytvořena pracovní skupina, která se problematikou revitalizace rybníků velmi intenzivně zabývá:

- ✚ V roce 2008 bylo z rozpočtu města uvolněno několik set tisíc Kč na „studii proveditelnosti“, která přinesla dokonalé zmapování současného stavu i budoucích potřeb.
- ✚ Zastupitelstvo města svým usnesením potvrdilo záměr zpracování projektové dokumentace na rekonstrukci „priority č.1“ (viz níže).

Finanční prostředky na rekonstrukce se město pokusí získat ze strukturálních fondů Evropské Unie; zpracováním žádostí byla pověřena firma Technoexport.

Prvotní záměr předpokládal, že projekty na revitalizaci rybníků předloží Český rybářský svaz; vzhledem k potřebě spolufinancování dotací ze strukturálních fondů musí přejít tato povinnost na město Úvaly.

Existují však četné bariery pro realizaci revitalizace rybníků; kromě otázky finanční se jedná zejména například o problematiku vlastnictví pozemků „dna“ i okolí rybníků. V některých případech se jedná o záležitost prakticky neřešitelnou.

Soustava úvalských rybníků.

V případě další výstavby v Úvalech bude potřebné vytvářet podmínky pro kulturní a šetrné využívání kaskády rybníků a jejich okolí. Nezastupitelný význam pro takovýto styl využívání přírodního dědictví je existence zainteresovaných jedinců sdružených v úvalském rybářském svazu, jehož podíl na údržbě vodotečí je již dnes velmi podstatný a nezastupitelný.

*„pralesní“
romantika údolí
Škvoreckého
potoka*

Vzhledem k extrémní finanční náročnosti revitalizace jako celku (cca 55 milionů Kč) – a vzhledem k tomu, že žádosti o dotace musí být předloženy v rámci různých typů strukturálních fondů (s odlišným rozsahem spolufinancování), vyvstává potřeba rozfázování celé investiční akce s určením priorit.

Prioritou č.1 byla pracovní skupinou určena oblast „Kalák – Jámy – Fabrák – Výmola“. Souběžně bylo jednáno se správcem toku Výmoly (Povodí Labe) a správcem průtoku „Kalák – Jámy“ (Zemědělská vodohospodářská správa) a jejich účasti na této investiční akci. Rozpočet Priority č.1 je následující:

rybník, tok	investor	cena-odhad	míra dotace		kofinancování
Kalák	město Úvaly	5 700 000	90%	5 130 000	570 000
Jámy	ZVHS	5 000 000	90%	4 500 000	500 000
	město Úvaly	2 500 000	90%	2 250 000	250 000
Fabrák	město Úvaly	8 300 000	90%	7 470 000	830 000
Výmola (délka 1,3 km)	Povodí Labe, s.p.	9 000 000	90%	8 100 000	900 000
	město Úvaly	1 000 000	0%	0	1 000 000
CELKEM KČ		31 500 000		27 450 000	4 050 000

Prioritou č.2 je revitalizace kaskády „Úvalský horní – Lhoták – sádky – Úvalský dolní“; rozpočet priority č.2 je následující:

rybník	cena-odhad	míra dotace		kofinancování
Úvalský horní	11 400 000	60%	6 840 000	4 560 000
Lhoták	7 900 000	60%	4 740 000	3 160 000
sádky	1 850 000	60%	1 110 000	740 000
Úvalský dolní	1 400 000	60%	840 000	560 000
CELKEM KČ	22 550 000		13 530 000	9 020 000

Souhrn a závěry:

1. Je potřebné realizovat revitalizaci rybníků v rozsahu daném studií proveditelnosti.
2. Revitalizace rybníků musí být zaměřena zejména na:
 - a) protipovodňová opatření,
 - b) opravu hrází a břehů,
 - c) odstranění nánosů,
 - d) rozvoj rybolovu,
 - e) rozvoj rekreačního charakteru rybníků a jejich okolí.
3. Celková částka potřebná na revitalizaci dosáhne pravděpodobně výše 60 milionů Kč.

4. Český rybářský svaz, respektive místní sdružení Úvaly, není schopen zajistit financování, neboť nedisponuje finančními prostředky na spolufinancování těchto investičních akcí; spolufinancování které vzhledem k naléhavosti situace musí zajistit město Úvaly.
5. Vzhledem k tomu, že je nutné rezervovat finanční prostředky na investice do vodohospodářské infrastruktury, nebude město v žádném případě disponovat finančními prostředky na spolufinancování v takové výši, aby byla zabezpečena revitalizace v plném rozsahu a jednorázově.
6. Je potřeba postupovat dle vytypovaných priorit a postupovat po etapách.
7. Prioritou č.1 je oblast „Kalák – propojení s nádrží „Jámy“ – „Fabrák“ – vodoteč Výmoly.
8. Město se nemůže se také podílet na financování rekonstrukcí a revitalizací v majetku soukromých subjektů.
9. Spoluúčast města se odvíjí od rozpočtu města a výši investičních příspěvků od investorů výstavby v Úvalech.
10. Z operačních programů je použitelný prakticky jen program MŽP 6.4. „Optimalizace vodního režimu krajiny“, neboť program MZe „Podpora obnovy, odbahnění a rekonstrukce rybníků a zřizování vodních děl k ochraně před povodněmi a suchem není pro oblast Úval dostupný (parametry rybníků a další faktory nesplňují požadavky zařazení do tohoto programu).
11. Spoluúčast Povodí Labem (správa vodoteče Výmoly) a Zemědělské vodohospodářské správy (správce spojnice Kalák – Jámy) přispěje k úspěšnosti žádostí.
12. O protipovodňových opatřeních je nutné vést jednání s investorem přeložky silnice I/12 a investorem výstavby v oblasti R-3.
13. Je potřeba realizovat opatření, která povedou k minimalizaci znečišťování ze směru městyse Škvorec.
14. Bude potřebné opravit a dobudovat síť stezek, popřípadě i cyklotras podél celé kaskády úvalských rybníků.
15. Souběžně s budováním stezek bude nutné vybudovat i systém jejich dozoru a ochrany jejich okolí, minimalizovat vznik černých skládek a podobně.
16. Bude potřeba zintenzivnit spolupráci mezi organizací rybářů a městem.

Tuhá zima 2006 postihla i přepad pod rybníkem Fabrák